

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2020/461**(2020. gada 30. marts),****ar ko Padomes Regulu (EK) Nr. 2012/2002 groza, lai dalībvalstīm un valstīm, kuras risina sarunas par pievienošanos Savienībai, sniegtu finansiālu palīdzību, ja tās nopietni skārusi liela mēroga sabiedrības veselības ārkārtas situācija**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 175. panta trešo daļu un 212. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

pēc apspriešanās ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽¹⁾,

tā kā:

- (1) Eiropas Savienības Solidaritātes fonds ("Fonds") tika izveidots ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2012/2002 ⁽²⁾. Fonds tika izveidots kā konkrēts Eiropas solidaritātes apliecinājums, lai sniegtu finansiālu palīdzību liela mēroga katastrofas skartām dalībvalstīm.
- (2) Liela mēroga sabiedrības veselības ārkārtas situācijās Savienībai būtu jāizrāda solidaritāte ar attiecīgajām dalībvalstīm un iedzīvotājiem, sniedzot finansiālu palīdzību, lai palīdzētu skartajiem iedzīvotājiem, lai sekmētu normālu dzīves apstākļu ātru atjaunošanu skartajos reģionos un lai ierobežotu infekcijas slimību izplatīšanos.
- (3) Savienībai liela mēroga sabiedrības veselības ārkārtas situācijās būtu arī jāizrāda solidaritāte ar valstīm, kuras risina sarunas par pievienošanos Savienībai.
- (4) Liela mēroga krīzes situācijas var rasties sabiedrības veselības ārkārtas situāciju dēļ, jo īpaši oficiāli izziņotas vīrusa pandēmijas rezultātā. Fonds ļauj Savienībai palīdzēt mobilizēt neatliekamās palīdzības dienestus, lai nodrošinātu cilvēku tūlītējās vajadzības un sekmētu bojātas būtiskās infrastruktūras ātru atjaunošanu, lai katastrofas skartajos reģionos var atsākties saimnieciskā darbība. Tomēr minētais Fonds šobrīd tiek attiecināts tikai uz dabas katastrofām, kuras radījušas fiziskus zaudējumus, un neietver liela mēroga katastrofas, ko rada bioloģisks apdraudējums. Būtu jāpieņem noteikumi, lai ļautu Savienībai iesaistīties liela mēroga sabiedrības veselības ārkārtas situācijās.
- (5) Veicamās darbības mērķis ir papildināt attiecīgo valstu centienus tādos gadījumos, kad krīzes situācijas sekas ir tik smagas, ka minētās valstis pašas ar saviem spēkiem nespēj tās pārvarēt. Ņemot vērā to, ka minēto mērķi nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet darbības mēroga un iedarbības dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (6) Saskaņā ar subsidiaritātes principu rīcība saskaņā ar šo regulu būtu jāattiecina tikai uz liela mēroga sabiedrības veselības ārkārtas situācijām. Minētās ārkārtas situācijas būtu jānosaka atkarībā no publiskajiem izdevumiem, kas vajadzīgi to risināšanai.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta 2020. gada 26. marta nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2020. gada 30. marta lēmums.

⁽²⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 2012/2002 (2002. gada 11. novembris), ar ko izveido Eiropas Savienības Solidaritātes fondu (OV L 311, 14.11.2002., 3. lpp.).

- (7) Savienības palīdzībai būtu jāpapildina attiecīgo valstu centieni, un tā būtu jāizmanto, lai segtu daļu no publiskajiem izdevumiem, kas paredzēti, lai veiktu būtiskākos ārkārtas pasākumus saistībā ar ārkārtas situāciju.
- (8) Saskaņā ar subsidiaritātes principu Savienības palīdzība būtu jāpiešķir tikai pēc skartās valsts pieteikuma. Komisijai būtu jānodrošina vienlīdzīga attieksme pret valstu iesniegtajiem pieprasījumiem.
- (9) Komisijai būtu jāspēj ātri pieņemt lēmumus, lai piešķirtu konkrētus finanšu resursus un iespējami ātri tos mobilizētu. Tādēļ būtu jāpastiprina esošie noteikumi par avansa maksājumiem, palielinot to summas.
- (10) Šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
- (11) Ņemot vērā Covid-19 uzliesmījumu un to, ka steidzami jārisina ar to saistītā sabiedrības veselības krīze, tika uzskatīts, ka ir atbilstoši paredzēt izņēmumu attiecībā uz astoņu nedēļu laikposmu, kas noteikts LES, Līgumam par Eiropas Savienības darbību un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumam pievienotā Protokola Nr. 1 par valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā 4. pantā.
- (12) Tāpēc Regula (EK) Nr. 2012/2002 būtu attiecīgi jāgroza,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Regulu (EK) Nr. 2012/2002 groza šādi:

1) Regulas 2. pantu aizstāj ar šādu:

“2. pants

1. Pēc lūguma, ko izsaka dalībvalsts vai valsts, kura ar Savienību risina pievienošanās sarunas, turpmāk minēta kā “uz pabalstu tiesīga valsts”, palīdzību no Fonda var izmantot, ja vienā vai vairākos minētās uz pabalstu tiesīgās valsts reģionos ir ievērojami ietekmēti dzīves apstākļi, cilvēku veselība, vide vai ekonomika, kas ir sekas:

- a) lielai vai reģionālai dabas katastrofai, kas notikusi tās pašas uz pabalstu tiesīgās valsts vai uz pabalstu tiesīgas kaimiņos esošas valsts teritorijā; vai
- b) liela mēroga sabiedrības veselības ārkārtas situācijai, kas notikusi tās pašas uz pabalstu tiesīgās valsts teritorijā.

Tiešus zaudējumus, kas radušies kā dabas katastrofas tiešas sekas, uzskata par daļu no minētās dabas katastrofas radītajiem zaudējumiem.

2. Šajā regulā “liela dabas katastrofa” ir jebkura dabas katastrofa, kuras dēļ uz pabalstu tiesīgajā valstī tiešie zaudējumi pārsniedz vai nu 3 000 000 000 EUR 2011. gada cenās, vai arī 0,6 % no tās NKI.

2.a. Šajā regulā “liela mēroga sabiedrības veselības ārkārtas situācija” ir jebkāds bioloģiskas izcelsmes dzīvībai bīstams vai citādi nozīmīgs tāds veselības apdraudējums uz pabalstu tiesīgā valstī, kuram ir nopietna ietekme uz cilvēka veselību un kura tālākas izplatības ierobežošanai ir vajadzīga izlēmīga rīcība, kas ārkārtas reaģēšanas pasākumu veikšanai uz pabalstu tiesīgai valstij rada tādu finansiālu slogu publiskajam sektoram, kurš pārsniedz 1 500 000 000 EUR 2011. gada cenās vai vairāk nekā 0,3 % no tās NKI.

3. Šajā regulā “reģionāla dabas katastrofa” ir jebkāda dabas katastrofa, kas uz pabalstu tiesīgas valsts reģionā NUTS 2 līmenī rada tiešus zaudējumus, kuri pārsniedz 1,5 % no minētā reģiona iekšzemes kopprodukta (IKP).

Atkāpjoties no pirmās daļas, ja attiecīgais reģions, kurā notikusi dabas katastrofa, pieder pie tālākajiem reģioniem Līguma par Eiropas Savienības darbību 349. panta nozīmē, “reģionāla dabas katastrofa” ir jebkāda dabas katastrofa, kas rada tiešus zaudējumus, kuri pārsniedz 1 % no minētā reģiona IKP.

Ja dabas katastrofa skar vairākus reģionus *NUTS 2* līmenī, robežvērtību piemēro minēto reģionu vidējam svērtajam IKP, ko aprēķina, ņemot vērā katra reģiona zaudējumu daļu no kopējiem zaudējumiem.

4. Fonda palīdzību uz pabalstu tiesīgajā valstī var izmantot arī saistībā ar jebkuru lielu dabas katastrofu kaimiņos esošā uz pabalstu tiesīgā valstī.

5. Šā panta piemērošanas nolūkā izmanto saskaņotus *Eurostat* statistikas datus.”;

2) regulas 3. panta 1. un 2. punktu aizstāj ar šādiem:

“1. Palīdzību sniedz kā finansiālu pabalstu no Fonda. Uz pabalstu tiesīgai valstij par katru atbalsttiesīgo katastrofu vai ārkārtas situāciju piešķir vienreizēju finansiālu pabalstu.

2. Fonda mērķis ir papildināt skarto valstu centienus un segt daļu no to publiskajiem izdevumiem, lai palīdzētu uz pabalstu tiesīgajai valstij veikt šādus turpmāk minētus būtiskus ārkārtas pasākumus un atjaunošanas pasākumus, ņemot vērā atbalsttiesīgās katastrofas vai ārkārtas situācijas veidu:

- a) enerģētikas, ūdens un notekūdeņu, telesakaru, transporta, veselības un izglītības nozares infrastruktūras un iekārtu atjaunošana darba kārtībā;
- b) pagaidu mītņu nodrošināšana un glābšanas dienestu finansēšana, lai apmierinātu katastrofas skarto iedzīvotāju vajadzības;
- c) preventīvas infrastruktūras nostiprināšana un pasākumi kultūras mantojuma aizsardzībai;
- d) katastrofas skarto zonu sakopšana, ieskaitot dabas zonu sakopšanu, vajadzības gadījumā atbilstoši uz ekosistēmām balstītām pieejām, kā arī skarto dabas zonu tūlītēja atjaunošana, lai izvairītos no augsnes erozijas tūlītējām sekām;
- e) pasākumi, kuru mērķis ir ātri sniegt palīdzību, tostarp medicīnisku, liela mēroga sabiedrības veselības ārkārtas situācijas skartiem iedzīvotājiem un aizsargāt iedzīvotājus no riska ietekmes, tostarp novēršot, uzraugot un kontrolējot slimības izplatību, apkarojot nopietnus riskus sabiedrības veselībai vai mazinot to ietekmi uz sabiedrības veselību.

Piemērojot pirmās daļas a) apakšpunktu, “atjaunošana darba kārtībā” ir infrastruktūras un iekārtu atjaunošana tādā stāvoklī, kādā tās bija pirms dabas katastrofas. Ja juridiski nav iespējams vai ekonomiski nav pamatoti tās atjaunot tādā stāvoklī, kādā tās bija pirms dabas katastrofas, vai ja saņēmējvalsts nolemj pārvietot vai uzlabot skartās infrastruktūras vai iekārtu darbību, lai uzlabotu to izturības spējas pret dabas katastrofām nākotnē, Fonds var sniegt atbalstu vienīgi tādā apmērā, kas nepārsniedz aplēstās izmaksas par atjaunošanu tādā stāvoklī, kāds bija pirms katastrofas.

Izmaksas, kas pārsniedz otrajā daļā minēto izmaksu līmeni, finansē saņēmējvalsts no saviem vai, ja iespējams, no citiem Savienības fondiem.

Piemērojot pirmās daļas b) apakšpunktu, “pagaidu mītne” ir mītne, kurā attiecīgos iedzīvotājus izmitina līdz brīdim, kad tie var atgriezties savos sākotnējos mājokļos pēc to remonta vai atjaunošanas.”;

3) regulas 4.a panta 2. punktu aizstāj ar šādu:

“2. Avansa summa nepārsniedz 25 % no paredzamās finansiālā pabalsta summas un nekādā gadījumā nav lielāka kā 100 000 000 EUR. Kad ir noteikta finansiālā pabalsta galīgā summa, Komisija pirms finansiālā pabalsta atlikuma izmaksāšanas ņem vērā avansa summu. Komisija atgūst nepamatoti izmaksātu avansu.”;

4) regulas 8. panta 3. punktu aizstāj ar šādu:

“3. Ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc 1. punktā minētā 18 mēnešu termiņa beigām saņēmējvalsts iesniedz ziņojumu par Fonda finansiālā pabalsta izlietojumu kopā ar paziņojumu, kurā pamato izdevumus un norāda attiecīgo pasākumu finansējumu no jebkādiem citiem avotiem, tostarp apdrošināšanas izmaksas un kompensācijas no trešām personām.

Ziņojumā par atbalsta izlietojumu, ņemot vērā uz pabalstu tiesīgās katastrofas vai ārkārtas situācijas veidu, izklāsta:

- a) novēršanas pasākumus, ko saņēmējvalsts veikusi vai ierosinājusi, lai ierobežotu turpmākus postījumus un iespēju robežās izvairītos no līdzīgu dabas katastrofu vai sabiedrības veselības ārkārtas situāciju atkārtošanās, tostarp Eiropas strukturālo un investīciju fondu izmantošanu šajā nolūkā;
- b) attiecīgo Savienības tiesību aktu par katastrofu risku novēršanu un pārvaldību īstenošanas stadiju;
- c) gūto pieredzi saistībā ar katastrofu vai ārkārtas situāciju un pasākumiem, kas veikti vai ierosināti, lai nodrošinātu vides aizsardzību un noturību pret klimata pārmaiņām, dabas katastrofām un sabiedrības veselības ārkārtas situācijām; un
- d) jebkādu citu būtisku informāciju par īstenotajiem novēršanas un mazināšanas pasākumiem, kas saistīti ar attiecīgās dabas katastrofas vai sabiedrības veselības ārkārtas situācijas iezīmēm.

Kopā ar ziņojumu par atbalsta izlietojumu iesniedz atbilstīgi starptautiski atzītiem revīzijas standartiem sagatavotu neatkarīgas revīzijas struktūras atzinumu, kurā norādīts, vai izdevumu pamatojuma paziņojums sniedz patiesu un skaidru priekšstatu un vai Fonda finansiālais pabalsts ir likumīgs un pareizs atbilstīgi Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 59. panta 5. punktam un 60. panta 5. punktam.

Pirmajā daļā minētās procedūras beigās Komisija izbeidz Fonda palīdzību.”.

2. pants

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2020. gada 30. martā

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
D. M. SASSOLI

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
G. GRLIĆ RADMAN